EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 22.11.2022.
COM(2022) 782 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskoj politici europodručja

{SWD(2022) 382 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskoj politici europodručja

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 136. stavak 1. u vezi s člankom 121. stavkom 2.,
uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika[1], a posebno njezin članak 5. stavak 2.,
uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža[2], a posebno njezin članak 6. stavak 1.,
uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,
uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,
nakon savjetovanja s Gospodarskim i financijskim odborom,
nakon savjetovanja s Odborom za ekonomsku politiku,
budući da:

(1) Gospodarski oporavak europodručja nakon pandemije bolesti COVID-19 usporen je nizom vanjskih šokova. Europodručje je 2021. i 2022. zabilježilo stabilan rast BDP-a od 5,3 % odnosno 3,2 %, posebno zahvaljujući odlučnom odgovoru ekonomske politike na nacionalnoj i europskoj razini te ukidanju mjera ograničavanja širenja zaraze. Otpornim se pokazalo i tržište rada te bi 2022. stopa nezaposlenosti trebala biti rekordno niska (6,8 %). Međutim povećanje globalnih cijena energije, povećana nesigurnost i poremećaji u lancu opskrbe uzrokovani agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine doveli su do očitog usporavanja gospodarske aktivnosti u drugoj polovini 2022., a zbog energetske krize snižene su procjene u okviru prognoza za 2023. Općenito, očekuje se da će se rast BDP-a u europodručju smanjiti na samo 0,3 % u 2023., a zatim vratiti na 1,5 % u 2024. Energetsko tržište i druga tržišta robe povećavaju inflaciju, koja se s vremenom proširila na druge stavke te je u 2022. dosegnula 8,5 %. Očekuje se da će inflacija idućih mjeseci ostati na visokoj razini, u 2023. će iznositi 6,1 %, a zatim će se u 2024. smanjiti. Očekuje se da će tržišta rada ostati stabilna jer je potražnja za radnom snagom i dalje visoka. Budući da velik broj poduzeća i dalje bilježi manjak radne snage, očekuje se da će se nezaposlenost sljedeće godine tek umjereno povećati, prije nego što se ponovno smanji 2024. U međuvremenu se za 2023. očekuje rast nominalnih plaća, ali manji od stope inflacije, zbog čega će se smanjiti kupovna moć kućanstava. U tom se kontekstu suficit

[1] SL L 209, 2.8.1997., str. 1.
[2] SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

tekućeg računa europodručja smanjio, usporedno sa snažnim pogoršanjem energetske bilance, a u budućnosti će nominalna deprecijacija eura u odnosu na američki dolar i neke druge valute od druge polovine 2021. vjerojatno imati samo skroman poticajni učinak na konkurentnost zbog visokih troškova energije.

(2) Pogoršanje makroekonomskih uvjeta i velike razlike u cijenama među državama članicama dovode u pitanje konvergenciju dohotka i poslovnog ciklusa u europodručju. Iako je pandemija bolesti COVID-19 dovela do dubokih no prolaznih razlika u makroekonomskim rezultatima, njezin učinak na sinkronizaciju poslovnog ciklusa bio je ograničen i privremen. Energetska kriza uzrokuje nove heterogene makroekonomske učinke u europodručju. Zbog razlika među zemljama u strukturi izvora energije i u politikama za ublažavanje učinka energetskog šoka, u europodručju su se pojavile velike razlike u ukupnim i ključnim stopama inflacije. Više cijene energije i pritisci u lancu opskrbe imali su neujednačen učinak na proizvodnju i usluge u državama članicama europodručja i mogli bi dovesti do razlika u relativnoj konkurentnosti. Iako dostupni pokazatelji upućuju na to da su razlike u konkurentnosti u europodručju dosad bile ograničenih razmjera, razlike u saldima tekućih računa u europodručju nedavno su se povećale, uglavnom zbog pogoršanja energetskih salda.

(3) Za osiguravanje primjerenog odgovora politika na pogoršanje gospodarskih izgleda i visoku inflaciju potrebna je odgovarajuća prilagodba i usklađivanje monetarnih i fiskalnih politika. Normalizacijom monetarne politike mora se riješiti problem visoke i različite inflacije te istodobno ukloniti mogući rizik od neopravdane i neuređene tržišne dinamike koja predstavlja ozbiljnu prijetnju za transmisiju monetarne politike unutar europodručja. U trenutačnoj klimi, široka fiskalna ekspanzija za potporu potražnji dodatno bi potaknula inflacijski pritisak u vrijeme kada je javni dug porastao u više država članica europodručja. Zato su potrebne fiskalne politike prilagođene državama članicama u skladu s gospodarskom i fiskalnom situacijom, kako je Vijeće preporučilo u srpnju 2022.[3] Države članice trebale bi se pripremiti i za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Istodobno su potrebne ciljane i privremene fiskalne mjere kako bi se pružila potpora ranjivim osobama i poduzećima, među ostalim radi očuvanja radnih mjesta i ljudskog kapitala, uz istodobno očuvanje cjenovnih signala i pružanje poticaja za smanjenje potrošnje energije. Bliska koordinacija odgovora politika među državama članicama i dalje je ključna. Politike tržišta rada i socijalne politike također su ključne za ublažavanje socijalnih učinaka visoke inflacije. U 2022. prosječne plaće ne prate inflaciju. U budućnosti je potrebno pažljivo uravnotežiti kretanja plaća kako bi se zaštitila kupovna moć radnika, posebno onih s niskim primanjima, no istovremeno je potrebno izbjeći rizik da plaće povećaju inflaciju i razlike u konkurentnosti unutar europodručja i na globalnoj razini. Aktivno sudjelovanje socijalnih partnera pomaže prepoznati izazove, uključujući specifične izazove za monetarnu uniju, poboljšava rješenja u obliku politika i povećava odgovornost za program ekonomske i socijalne politike. Politike na strani ponude mogu pridonijeti smanjenju inflacije ubrzavanjem prikupljanja zaliha alternativnih izvora opskrbe energijom, jačanjem tržišnog

[3] Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi i davanje mišljenja Vijeća o Programima stabilnosti za 2022., SL C 334, 1.9.2022.

natjecanja, poboljšanjem raspodjele resursa i podupiranjem rasta produktivnosti. Potrebno je kontinuirano pratiti i rizike za financijsku stabilnost.

(4) Mehanizam za oporavak i otpornost i fondovi kohezijske politike ključni su alati za jačanje otpornosti europodručja i potporu konvergenciji. Provedba Mehanizma za oporavak i otpornost u državama članicama europodručja dobro napreduje: isplaćeno je preko 128 milijardi EUR pretfinanciranja nakon što su dosegnute ključne etape i ciljne vrijednosti. Od izbijanja pandemije u okviru programa kohezijske politike državama članicama europodručja isplaćeno je više od 82 milijarde EUR. Mehanizam za oporavak i otpornost i fondovi kohezijske politike doprinose prioritetima politike europodručja na nekoliko načina; podupiru gospodarsku aktivnost dodatnim ulaganjima, a dugoročno će se planiranim ulaganjima i strukturnim reformama poduprijeti zelena i digitalna tranzicija, uz istodobno poticanje većeg rasta produktivnosti i potencijalne proizvodnje. Velik dio ulaganja i reformi provedenih u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost relevantan je za provedbu prioriteta politike europodručja utvrđenih u prethodnim preporukama za europodručje. U skladu s tim, nastavak provedbe planiranih reformi i ulaganja po predviđenom rasporedu ključan je za održavanje zamaha reformi.

(5) Kako bi se osigurao dosljedan odgovor ekonomske politike na razini EU-a, u Godišnjem pregledu održivog rasta[4] navode se ključni prioriteti politika i smjernice za sljedeću godinu. Godišnji pregled održivog rasta u skladu je s UN-ovim ciljevima održivog razvoja i strukturiran je oko četiri dimenzije konkurentne održivosti: održivost okoliša, pravednost, produktivnost i makroekonomska stabilnost. Izvješće o mehanizmu upozoravanja[5] sadržava Komisijinu analizu mogućih makroekonomskih neravnoteža koje mogu omesti pravilno funkcioniranje gospodarstava država članica, ekonomske i monetarne unije i Unije u cjelini.

(6) Brzo povećanje inflacije tijekom protekle godine potaknulo je brzu prilagodbu monetarne politike na globalnoj razini. Europska središnja banka počela je normalizirati monetarnu politiku kako bi osigurala pravovremeni povratak inflacije na srednjoročni cilj od 2 %. Navela je i da će se nastaviti normalizacija kamatnih stopa, uzimajući u obzir kretanja gospodarskih podataka. Ograničenja opskrbe imaju važnu ulogu u nedavnom porastu inflacije, a razlike u inflaciji otežavaju provedbu monetarne politike. Ravnomjeran prijenos smjera politike unutar cijelog europodručja preduvjet je za ispunjavanje mandata monetarne politike.

(7) Predviđa se da će smjer fiskalne politike europodručja za 2022., koji se mjeri kao promjena neto primarnih rashoda u odnosu na prosječni potencijalni rast, biti ekspanzivan, a za 2023. uglavnom neutralan, ovisno o planiranom ukidanju mjera povezanih s energijom. Fiskalnom politikom trebalo bi se u 2023. izbjeći povećanje inflacijskih učinaka aktualnih šokova u opskrbi, a široki fiskalni poticaj gospodarstvu nije opravdan ni na nacionalnoj razini ni za europodručje. Izazov je posebno izražen za države članice koje se suočavaju s visokom ključnom inflacijom, osobito imajući u vidu ozbiljne gospodarske i socijalne poteškoće uzrokovane smanjenjem kupovne moći zaposlenika, posebno onih s niskim primanjima. Fiskalna politika trebala bi

[4] Godišnji pregled održivog rasta za 2023., COM (2022) 780.
[5] Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2023., COM (2022) 781.

ostati razborita i kombinirati veća ulaganja s kontrolom rasta neto primarnih tekućih rashoda. U tom su kontekstu očekivano daljnje povećanje apsorpcije Mehanizma za oporavak i otpornost i nacionalno financiranih ulaganja u državama članicama u skladu s potrebom za proširenjem javnih ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost. Istodobno bi prilagodljivost fiskalne politike pomogla u odgovoru na veliku neizvjesnost i snažne negativne rizike za gospodarske izglede, a da se pritom ne ugroze poticaji za energetsku tranziciju. Pandemija bolesti COVID-19 ostavila je posljedice rekordno visokog duga u europodručju, a očekuje se da će javni dug u većini država članica europodručja ostati na mnogo višoj razini nego prije pandemije. Iako su se kratkoročni rizici za održivost uvelike smanjili, srednjoročni i dugoročni rizici i dalje su visoki u nekoliko država članica, a povećanje kamatnih stopa u konačnici će dovesti do većeg opterećenja dugom.

(8) Kako bi odgovorile na povećanje cijena energije, države članice europodručja poduzele su mjere za koje se procjenjuje da će iznositi 1,25 % BDP-a u 2022. i do 1 % BDP-a u 2023., s time da očekivano smanjenje ovisi o kretanjima cijena energije i planiranom ukidanju povezanih mjera. Dosad poduzete mjere uglavnom su usmjerene na ublažavanje posljedica povećanja cijena, a ciljane dohodovne mjere čine samo 20 %. Potrebno je ograničiti fiskalne troškove takvih mjera potpore, uzimajući u obzir njihov distribucijski učinak po poreznim razredima, učinak na potražnju za energijom, poremećaje koje mogu uzrokovati na jedinstvenom tržištu i negativne učinke prelijevanja među zemljama. Zbog toga je važno dogovoriti zajednički pristup. Ovdje može biti koristan model određivanja cijena energije na dvije razine, pri čemu ranjivi potrošači imaju koristi od reguliranih cijena do određene razine potrošnje. Osim privremenih energetskih mjera, javna ulaganja mogu pomoći u jačanju energetske sigurnosti i zelene tranzicije. Od početka globalne financijske krize europodručje ima problema zbog niskih razina privatnih i javnih ulaganja. Mjere politike poduzete kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, uz iznimnu potporu iz instrumenta NextGenerationEU, pridonijele su održavanju razine javnih ulaganja, što je pozitivno utjecalo na potencijalni rast, posebno u državama članicama koje su najviše opterećene javnim dugom. Daljnja javna ulaganja, posebno u okviru provedbe planova za oporavak i otpornost, programa kohezijske politike i nacionalnih energetskih i klimatskih planova koje države članice trebaju ažurirati do lipnja 2023., ključna su za održiv i kohezivan rast te za ostvarivanje zelene i digitalne tranzicije.

(9) Komisija je 9. studenoga 2022. objavila Komunikaciju o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a[6] radi poboljšanja učinkovitosti ekonomskog nadzora i koordinacije politika u Uniji. Cilj je Komunikacije utvrditi jednostavniju integriranu strukturu makrofiskalnog nadzora kako bi se osigurala održivost duga i promicao održiv i uključiv rast. Ključni elementi prijedloga usmjereni su na pojednostavnjenje okvira, poboljšanje nacionalne odgovornosti i jačanje provedbe. U Komunikaciji se predlaže da se fiskalne putanje temelje na srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima koje predlažu države članice, unutar transparentnog zajedničkog okvira EU-a. Tim bi se planovima objedinile fiskalne, reformske i ulagačke obveze kojima se podupiru održivost duga i održivi rast te koje odražavaju

[6] Komunikacija o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a, COM(2022) 583 final

europske i nacionalne prioritete. Obvezama u pogledu reformi i ulaganja, koje bi donijelo Vijeće, omogućilo bi se dulje razdoblje fiskalne prilagodbe. Uz zadržavanje referentnih vrijednosti iz Ugovora (3 % BDP-a za deficit i 60 % BDP-a za dug), okvir bi se temeljio na nadzoru koji se više oslanja na rizik i koji je usmjeren na održivost duga. Kad je riječ o postupku u slučaju makroekonomske neravnoteže, u Komunikaciji se predlaže okvir usmjereniji na budućnost radi prepoznavanja novih rizika koji se tek formiraju. Procjena neravnoteža i dalje bi se temeljila na trima kriterijima: ozbiljnost, razvoj i odgovor politika. Međutim, u procjeni bi se veća važnost pridavala kriterijima razvoja i odgovoru politika predmetne države članice.

(10) Tržište rada europodručja pokazalo je iznimnu otpornost zahvaljujući potpori politika tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19. U prvom tromjesečju 2022. ukupni broj odrađenih sati premašio je razine prije pandemije, a zaposlenost je u prvoj polovini 2022. nastavila rasti do povijesno visoke razine u drugom tromjesečju 2022., zbog čega je stopa nezaposlenosti pala na 6,8 %, najnižu razinu od uvođenja eura. Ipak, i dalje ima prostora za poboljšanje u pogledu integracije žena, mladih, osoba s invaliditetom i ranjivih skupina na tržište rada. U budućnosti bi očekivano usporavanje gospodarske aktivnosti trebalo umanjiti izglede za zapošljavanje, pri čemu će se stopa nezaposlenosti blago povećati 2023. i 2024. Malo je dokaza da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 dovela do strukturnog pogoršanja problema povezanih s usklađivanjem ponude i potražnje radnih mjesta. Međutim, postoje znatne razlike na tržištima rada među državama članicama i sektorima. Od 2019. najviše se radnih mjesta otvorilo u području informacijskih tehnologija i profesionalnih usluga, dok je u sektoru prijevoza, smještaja i hrane došlo do zatvaranja radna mjesta. Demografske promjene vjerojatno će imati ulogu u smanjenju ponude radne snage u europodručju. Odgovarajuća i učinkovita ulaganja u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje u svim dobnim skupinama bit će ključna za ublažavanje trenutačnog i budućeg nedostatka vještina. Rast plaća donekle se povećao tijekom 2022., što je dovelo do ukupnog povećanja jediničnih troškova rada. Međutim, općenito je ostao umjeren i predviđa se da će ostati znatno ispod stope inflacije. Predviđa se da će se realna naknada po zaposleniku smanjiti za 2,8 % u 2022. i za dodatnih 0,9 % u 2023. prije nego što se djelomično oporavi 2024. Fiksirana inflacijska očekivanja imaju ključnu ulogu u ublažavanju rizika koji zbog brzog rasta tražbina u pogledu plaća dodatno povećavaju inflaciju.

(11) Strukturne reforme, uključujući one koje se provode u okviru europskog zelenog plana ili se podupiru Mehanizmom za oporavak i otpornost i planom REPowerEU, ključne su za jačanje jedinstvenog tržišta i otpornosti gospodarstava europodručja. Produktivnost i rast mogu se povećati daljnjim poboljšanjem poslovnog okruženja, među ostalim smanjenjem prepreka ulaganjima i preraspodjelom kapitala, modernizacijom javnih uprava, uklanjanjem restriktivnih regulatornih okvira i ubrzavanjem izdavanja dozvola. Reforme su, zajedno s ulaganjima, ključne za ostvarenje zelene i digitalne tranzicije, posebno za poboljšanje energetske učinkovitosti, potporu dekarbonizaciji, povećanje opskrbe i primjene energije iz obnovljivih izvora i tehnologija čiste energije te podupiranje usavršavanja i prekvalifikacije. Brz i trajan rast cijena energije stvara pritisak na poslovne modele energetski intenzivnih industrija te mala i srednja poduzeća, što je utjecalo na radna mjesta i ljudski kapital. Učinkovitim sustavima za nesolventnost može se poduprijeti tranzicija i olakšati preraspodjela sredstava. Sustavi za nesolventnost u europodručju i dalje se znatno razlikuju, a povećanjem njihove učinkovitosti i sukladnosti podržala bi se gospodarska prilagodba i jedinstveno tržište kapitala.

(12) Bankarski sektor pokazao se uglavnom otpornim u 2022. Iako je bankarski sektor europodručja u cjelini dobro kapitaliziran i od 2021. bilježi poboljšanje profitabilnosti, naglo pogoršanje makroekonomskih izgleda i povećanje kamatnih stopa može dovesti do slabije kvalitete imovine. U kontekstu otežanog pristupa kreditiranju, za održavanje sposobnosti banaka da financiraju gospodarstva važno je pravodobno praćenje rizika, proaktivna suradnja s dužnicima i aktivno upravljanje neprihodonosnim kreditima. Otpornost kreditnih institucija mogu ometati strukturni čimbenici, uključujući višak kapaciteta i konkurenciju novih pružatelja financijskih usluga. Na financijskim tržištima mogu se pojaviti i drugi rizici. Konkretno, veće premije za rizik i stroži uvjeti likvidnosti mogu dovesti do pada cijena imovine. Zbog poziva na uplatu naknade to može uzrokovati dodatne pritiske koji nadilaze likvidnosni stres s kojim se već suočavaju neka energetska poduzeća. Trebalo bi pomno pratiti i način na koji tržišta stambenih i poslovnih nekretnina reagiraju na povećanje kamatnih stopa jer porast hipotekarnih stopa i sve lošija sposobnost servisiranja duga mogu uzrokovati pritisak na sniženje cijena stambenih nekretnina i dovesti do cikličkih rizika. Nadalje, potrebno je posvetiti više pozornosti povećanim kibernetičkim rizicima, a nedavno doneseni Akt o digitalnoj operativnoj otpornosti ojačat će otpornost financijskih poduzeća na rizike povezane s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama. U rujnu 2022. Europski odbor za sistemske rizike izdao je upozorenje u kojem je od institucija privatnog sektora, sudionika na tržištu i relevantnih tijela zatražio da se nastave pripremati za ekstremne scenarije[7].

(13) Euroskupina se u lipnju 2022. složila da bi se rad na budućnosti bankovne unije trebao usredotočiti na jačanje zajedničkog okvira za upravljanje bankovnim krizama i nacionalnog sustava osiguranja depozita kako bi se izgradio okvir prilagođen svim vrstama banaka. Euroskupina se obvezala preispitati stanje bankovne unije i sporazumno utvrditi daljnje mjere u vezi s drugim neriješenim elementima za jačanje i dovršetak bankovne unije. Komisija je najavila da početkom 2023. namjerava izraditi zakonodavni prijedlog za upravljanje krizama i osiguranje depozita. Izmjene tog okvira mogu pridonijeti povećanju otpornosti bankarskog sektora europodručja. Komisija je najavila i da će u prvoj polovini 2023. podnijeti zakonodavni prijedlog kojim bi se uspostavio digitalni euro i regulirali njegovi ključni aspekti, uz mogućnost da Europska središnja banaka uvede digitalni euro 2026. Digitalni euro, koji bi bio dopuna gotovini, mogao bi donijeti nekoliko prednosti gospodarstvu europodručja. Njime bi se posebno podržala digitalizacija gospodarstva i inovacije u području plaćanja malih vrijednosti. Iako je međunarodna uloga eura posljednjih godina ostala uglavnom stabilna, mogla bi ojačati. Razvoj digitalnog eura mogao bi u kontekstu trenutačne geopolitičke situacije povećati gospodarsku i financijsku autonomiju europodručja i Unije te poboljšati globalnu financijsku stabilnost.

PREPORUČUJE:

da u razdoblju od 2023. do 2024. države članice europodručja pojedinačno (uključujući provedbom svojih planova za oporavak i otpornost) i zajednički u okviru Euroskupine poduzmu sljedeće:

[7] Upozorenje Europskog odbora za sistemske rizike od 22. rujna 2022. o ranjivostima u financijskom sustavu Unije (ESRB/2022/7).

1. Nastave koordinirati fiskalne politike država članica kako bi se podržao pravovremeni povratak inflacije na srednjoročni cilj Europske središnje banke od 2 %. Suzdrže se od pružanja široke potpore ukupnoj potražnji u 2023. i usmjere fiskalne mjere na ublažavanje učinaka visokih cijena energije na ranjiva kućanstva i poduzeća. Usuglase se o zajedničkom pristupu i, konkretno, zamijene opće cjenovne mjere troškovno učinkovitim određivanjem cijena energije na dvije razine kojim se potiče štednja energije. Definiraju odgovarajuće diferencirane srednjoročne fiskalne strategije kako bi se osigurala održivost duga i povećao potencijal rasta na održiv način, postupnom konsolidacijom radi zauzimanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija, kao i ulaganjima i reformama.

2. Održe visoke razine javnih ulaganja potrebne za jačanje gospodarske i socijalne otpornosti te potporu zelenoj i digitalnoj tranziciji, među ostalim za veću energetsku učinkovitost i prelazak na obnovljive izvore energije. Provedu programe kohezijske politike i planove za oporavak i otpornost, osiguraju pravodobnu provedbu reformi i ulaganja te osiguraju da ažuriranja planova budu ciljana i da se njima ne smanjuju utvrđene ambicije. Poduzmu daljnje korake, među ostalim u okviru plana REPowerEU, kako bi se ubrzao prelazak na čistu energiju i povećala energetska neovisnost Unije.

3. U skladu s nacionalnim praksama i poštujući ulogu socijalnih partnera, podupiru kretanja plaća kojima se ublažava gubitak kupovne moći radnika, posebno onih s niskim primanjima, uzimajući pritom u obzir srednjoročna kretanja produktivnosti i ograničavajući sekundarne učinke na inflaciju. Razvijaju i prema potrebi prilagođavaju sustave socijalne potpore kako bi se ranjivim kućanstvima pomoglo u suočavanju s energetskim šokom te zelenom i digitalnom tranzicijom, čime bi se riješio problem povećanog rizika od siromaštva. Dodatno poboljšavaju aktivne politike tržišta rada i poduzimaju mjere za rješavanje problema nedostatka vještina. Osiguravaju učinkovito sudjelovanje socijalnih partnera u donošenju politika i jačaju socijalni dijalog.

4. Osiguravaju da potpora poduzećima, posebno malim i srednjim poduzećima koja su pod financijskim pritiskom zbog energetske krize, bude troškovno učinkovita, privremena i usmjerena na održiva poduzeća. Pruženom potporom trebali bi se očuvati poticaji za energetsku učinkovitost, jednaki uvjeti i cjelovitost jedinstvenog tržišta, među ostalim putem privremenog okvira za državne potpore u kriznim situacijama. Povećaju učinkovitost okvira za nesolventnost učinkovitim i pravodobnim rješavanjem stečaja i korporativnog restrukturiranja. Pridonesu ostvarivanju unije tržišta kapitala.

5. Čuvaju makrofinancijsku stabilnost, održavaju kanale kreditiranja gospodarstva i nastavljaju podupirati financijsku integraciju. Prate rizike, posebno one povezane s napetostima u energetskom sektoru, rastućim kamatnim stopama, neprihodonosnom imovinom i kretanjima na tržištima nekretnina. Nastave aktivno sudjelovati u pripremnom radu na uvođenju digitalnog eura.

U daljnjim koracima za produbljivanje ekonomske i monetarne unije trebalo bi uzeti u obzir iskustva stečena tijekom osmišljavanja i provedbe sveobuhvatnog odgovora Unije u okviru gospodarske politike na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, uključujući Mehanizam za oporavak i otpornost i reviziju gospodarskog upravljanja. Napredak u produbljivanju ekonomske i monetarne unije trebao bi se nastaviti uz potpuno poštovanje jedinstvenog tržišta Unije te na otvoren i transparentan način prema državama članicama izvan europodručja.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Vijeće
Predsjednik